

To: (10)(2e) (10)(2e) @rivm.nl
Cc: (10)(2e) (10)(2e) @rivm.nl; (10)(2e) (10)(2e) @rivm.nl
From: (10)(2e)
Sent: Wed 10/7/2020 8:30:11 PM
Subject: Re: Input gevraagd afspraak (10)(2e) onderzoeksvoorstel luchtkwaliteit, veehouderij en COVID-19
Received: Wed 10/7/2020 8:30:12 PM
Input: (10)(2e) -opm (10)(2e).docx

Hi (10)(2e),

Ik heb de punten veranderd qua volgorde en in een word file gezet met track changes. Je kunt nog overwegen heel kort de drie punten in het begin te benoemen:

1. Wens ministeries voor duiding van het onderzoek voor verdere uitwerking
2. Randvoorwaarde onderzoek moet binnen een jaar afgerond worden
3. Gevoeligheid in het beoogde consortium over het signalerende paper RIVM.

Kijk maar wat je er zo van vindt.

gr,
(10)(2e)

From: (10)(2e)
Sent: Wednesday, 7 October 2020 17:40:30
To: (10)(2e)
Cc: (10)(2e); (10)(2e)
Subject: Input gevraagd afspraak (10)(2e) onderzoeksvoorstel luchtkwaliteit, veehouderij en COVID-19

Beste (10)(2e),

Zoals besproken stuur ik onderstaand verzoek voor input voor het gesprek van (10)(2e) met (10)(2e) dat morgenmiddag plaatsvindt door en fijn als we samen kunnen kijken wat wij (10)(2e) willen meegeven voor dit overleg. Onze beide (10)(2e) in de cc zodat zij ook gelijk de discussie meekrijgen. Ik heb jullie allen ook meegenomen in mijn mail naar (10)(2e) met de belangrijkste stukken en correspondentie die er rondom dit onderwerp verstuurd zijn en met onze input voor (10)(2e) zal ik ook nogmaals het concept onderzoeksvoorstel meesturen.

De volgende punten hadden we het al over gehad en graag wijzigen/aanvullen waar nodig (heb nog niet goed op de formulering gelet). Lukt het jou **voor morgen 9 uur** te reageren zodat onze input naar (10)(2e) kan?

- Het concept onderzoeksvoorstel dat op 23 september besproken is met de ministeries is voor verzending uitgebreid besproken met de partners IRAS, GGD en de WUR. Er zijn wat gevoeligheden binnen dit consortium over verkennend onderzoek dat bij Cib EPI is uitgevoerd waarover ze hun zorgen geuit hebben als RIVM dit publiceert los van het onderzoek beschreven in het concept onderzoeksvoorstel. Ook is door de partners aangegeven dat publicatie op dit moment de samenwerking negatief kan beïnvloeden.
- Dat RIVM bezig was met een verkennend onderzoek is in het begin van het schrijven van de eerste notitie in mei al richting LNV en IenW aangegeven. Dit verkennende onderzoek gaat verder dan de reeds gepubliceerde 'ecologische' studies door het meenemen van individuele patiënten data in relatie tot luchtkwaliteit en veehouderij.
- Vraag vanuit de ministeries voor uitwerking van het besproken concept dat nu voor ligt betreft niet meer een verdere inhoudelijke uitwerking van het onderzoek, maar juist duiding: wat zijn concreet dan de resultaten van het voorgestelde onderzoek, wat voegt dit voorgestelde onderzoek toe aan reeds gepubliceerd onderzoek, zijn en zo ja waarom beide voorgestelde onderzoeken (lange en korte termijn) nodig, op welke termijn kunnen de resultaten beschikbaar zijn, wat zijn de kosten van het onderzoek en welk handelingsperspectief geeft dit de ministeries.
- De ministeries vragen uitdrukkelijk ook te benoemen als we onderzoek niet kunnen uitvoeren binnen een jaar. Er lijkt wat spanning te zijn over wat de ministeries verwachten binnen een jaar en wat wij denken te kunnen leveren. De indruk ontstaat dat als RIVM in het voorstelt opneemt dat we niet aan de termijn randvoorwaarde kunnen voldoen dat het gebruikt gaat worden voor overleg met de Kamer.

Vriendelijke groeten,

(10)(2e)
06- (10)(2e)

From: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
Sent: vrijdag 2 oktober 2020 18:38
To: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
Subject: FW: Afspraken n.a.v. overleg concept onderzoeksvoorstel luchtkwaliteit, veehouderij, COVID-19

Ha (10)(2e), (10)(2e),
 Ik stel mijn vraag maar even aan jullie omdat (10)(2e) dit waarschijnlijk nu los laat.
 Er staat een afspraak met (10)(2e), hebben jullie mij nog wat mee te geven en kan ik het onderzoeksvoorstel krijgen.

Dank (10)(2e)

Van: (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@minlnv.nl>
Datum: 2 oktober 2020 om 14:02:36 CEST
Aan: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
CC: (10)(2e) <(10)(2e)@minlnv.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minezk.nl>
Onderwerp: FW: Afspraken n.a.v. overleg concept onderzoeksvoorstel luchtkwaliteit, veehouderij, COVID-19

Hallo (10)(2e),

Ik denk goed om elkaar even te bellen we over onderzoeksvoorstel luchtkwaliteit. Zie ook onderstaande mailwisseling. Ik zal (10)(2e) vragen even een belafpraak in te plannen voor komende week. @ (10)(2e), bij deze

Fijn weekend en groeten, (10)(2e)

Van: (10)(2e) <(10)(2e)@minlnv.nl>
Verzonden: vrijdag 2 oktober 2020 09:09
Aan: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
CC: (10)(2e) @minvws.nl'; (10)(2e) @minienw.nl'; (10)(2e) <(10)(2e)@minlnv.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minlnv.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minlnv.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>
Onderwerp: Afspraken n.a.v. overleg concept onderzoeksvoorstel luchtkwaliteit, veehouderij, COVID-19

Beste (10)(2e), (10)(2e) en (10)(2e),

Hartelijk dank voor het overleg vorige week over de verkenning ten behoeve van mogelijk onderzoek naar de relatie tussen luchtkwaliteit, veehouderij en COVID-19.

Het is duidelijk dat het een complex vraagstuk is; de vraag is snel gesteld, het antwoord is niet zo maar gegeven en het onderzoek dat er toe zou kunnen leiden niet zo maar opgezet.

We hebben geprobeerd de afspraken die we maakten voor het vervolg hieronder kort samen te vatten. Voor de volledigheid voegen we onder aan deze e-mail onze wensen en randvoorwaarden toe die we op 16 juli verstuurd om meer richting te geven.

De kern blijft: voor VWS, IenW en LNV is het belangrijk dat eventueel uit te voeren onderzoek binnen afzienbare termijn leidt tot beleidsopties (handelingsperspectief) en nieuwe kennis.

- Het RIVM geeft aan dat er veel disclaimers zijn (mens-mens transmissie als stuwende kracht van de epidemie (en daarmee een bias in het onderzoek), rol van luchtverontreiniging in de epidemie, complicaties van dit soort onderzoek etc.); deze disclaimers worden expliciet opgenomen in de volgende versie van de verkenning.
- Het RIVM geeft aan dat, naast de disclaimers, bepaalde dingen wel en uitdrukkelijk ook bepaalde dingen niet kunnen. Dit wordt opgenomen in de volgende versie van de verkenning.
- In de volgende versie van de verkenning is het onderzoeksvoorstel specifiek op: doorlooptijd per onderzoek-onderdeel, haalbaarheid en kosten. Er wordt aangegeven welk onderzoek welk (type, beleidsrelevante) resultaat gaat opleveren, en ook in hoeverre dit bijdraagt ten opzichte van onderzoek dat al gedaan is of al loopt.
- In het onderzoeksvoorstel ligt de focus op de relatie luchtkwaliteit en ernst van de gevolgen van een infectie met COVID-19. In de volgende versie van de verkenning wordt expliciet aangegeven of het mogelijk is om vervolgens de relatieve

bijdrage van de veehouderij daarin mee te nemen.

- Er komt een verduidelijking van de verschillen tussen de onderzoek-onderdelen 'lange termijn' en 'acute' blootstelling aan luchtverontreiniging. Hierbij wordt aangegeven wat dit oplevert aan resultaat, hoe dat aanvullend is aan bestaande kennis en hoe dit antwoord geeft op de maatschappelijke vraag.
- En er worden go/no-go momenten ingevoegd waar die nodig zijn.
- De invulling van het Kennisloket (m.b.t. kennisoverdracht) wordt verder uitgewerkt in relatie tot al bestaande structuren.
- Het is voor LNV belangrijk dat, gezien de vraag over de relatieve bijdrage van de veehouderij op de genoemde relatie, de aangedragen onderzoek-partners worden betrokken bij het opstellen van de verkenning en de uitvoering van eventueel onderzoek.

We hebben afgesproken dat er op korte termijn (~3 weken) een aangepast voorstel wordt gemaakt waarin bovenstaande zaken worden verwerkt. Graag horen we van welke datum we uit kunnen gaan, zodat we overleg hierover intern en met jullie en alle onderzoek-partners tijdig in kunnen plannen.

In de tussentijd zal (10)(2e) (LNV) (10)(2e) proberen contact te leggen met (10)(2e) om een en ander te bespreken, mede namens IenW en VWS.

Met vriendelijke groet, mede namens de collega's van LNV, IenW en VWS,

(10)(2e)

E-mail d.d. 16-07-2020:

- Het uitgewerkte onderzoeksvoorstel geeft eerst specifiek antwoord op de vraag of het mogelijk is om de relatie luchtkwaliteit en ernst van de gevolgen van een infectie met COVID-19 te onderzoeken en geeft vervolgens antwoord op de vraag of de relatieve bijdrage van de veehouderij hierin kan worden meegenomen en wat doet dat met de onderzoeksopzet?
- Het onderzoek in het onderzoeksvoorstel duurt bij voorkeur maximaal 12 maanden en wordt uitgevoerd met reeds beschikbare, of gemakkelijk te verkrijgen, data. We verzoeken u om in ieder geval aan te geven welke onderzoeksmogelijkheden er zijn in deze gestelde termijn en – wanneer dat problemen geeft – eventueel ook welke onderzoeks-alternatieven er zijn wanneer deze termijn zou worden verlengd met bijvoorbeeld een half jaar.
- Bij het opzetten en uitvoeren van het onderzoek worden meerdere partijen en experts betrokken; RIVM (alle betrokken afdelingen), IRAS (10)(2e) (10)(2e) en (10)(2e) / (10)(2e), UU/FD (10)(2e) (10)(2e), WUR (10)(2e).
- Tijdens de verkenning is het belangrijk om regionale en lokale partners, zoals de GGD, hier goed op aan te haken zodat hun vragen en zorgen goed geadresseerd blijven.
- Het uitgewerkte onderzoeksvoorstel (of voorstellen) geeft inzicht in de mogelijkheden en beperkingen over wat het onderzoek kan opleveren als resultaat. Ook bevat het een reflectie op onderzoek doen (en de bijbehorende resultaten) in een fase van de epidemie waarin de prevalentie al sterk gedaald is, en waarbij niet alle data (op lokaal niveau) beschikbaar zijn.
- Daarnaast is in het onderzoeksvoorstel opgenomen wat het eventueel uit te voeren onderzoek aan waarde toevoegt aan alle andere onderzoeken die lopen of gaan lopen op dit onderwerp (internationaal (MCC-verband), ZonMw, Schone luchtakkoord, COVID-19 onderzoeken VWS).
- Als bijlage bij het onderzoeksvoorstel wordt een kosteninschatting toegevoegd per onderzoeks-onderdeel.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.